

Savonlinnan paikallis- ja lähiliikenteen sopimusten ylimääräiset indeksitarkistukset vuonna 2022

TL 26.04.2022 § 82
629/02.02.00.01/2022

Valmistelija logistiikkapäällikkö Pia Hokka-Itkonen, 044 417 4840

Selostus Polttoaineiden hinnat ovat nousseet viime kuukausien aikana todella paljon. Joukkoliikennettä hoitavilta liikennöitsijöiltä on tullut yhteydenottoja, joissa on pyydetty Savonlinnan kaupunkia reagoimaan kustannusten nousuun sopimusten ylimääräisillä indeksitarkistuksilla. Logistiikkapalveluyksiköllä ei ole katetta ylimääräisiin indeksitarkistuksiin, joten vuoden 2022 talousarvioon on anottava lisämäärärahaa.

Pohjois-Savon ELY -keskus on ilmoittanut 14.4.2022, että Traficom on antanut Ely -keskuksille ylimääräisiin indeksitarkistuksiin perustuvia toimenpideohjeita. Tilanteen helpottamiseksi Ely -keskukset tekevät sopimuksiinsa ylimääräiset indeksitarkistukset vuoden 2022 aikana. Menettelyllä pyritään kompensoimaan kohonneita polttoainekustannuksia ja turvaamaan sopimuksen mukaisen liikenteen jatkuminen häiriöttä. Kyseessä on väliaikainen menettely, mikä koskee ainoastaan vuotta 2022.

Vertailuindeksinä Ely -keskukset käyttävät sopimuksissa olevia perusindeksejä. Tarkistetut sopimusten kuukausierät maksetaan tarkistuskuukautta seuraavan kuukauden aikana sopimusehtojen mukaisesti. Sopimushintojen tarkistaminen alkaa huhtikuusta. Samalla Ely -keskus korottaa asiakashintoja (KOS -sopimukset missä tulot saa liikennöitsijä).

Ely -keskuksen tekemät indeksitarkistukset koskevat myös kuntien maksuosuuksia ja ne toimitetaan kunnille indeksitarkistusten yhteydessä (kunnat rahoittavat myös kuntien välistä Ely -keskuksen hankkimaa liikennettä).

Kaupungin hankkiman joukkoliikenteen indeksitarkistukset

Joukkoliikenteen sopimushintojen indeksitarkistuksissa käytetty kaupunkiliikenteen kustannusindeksi 2010=100, osaindeksi kaupunkiliikenne on lopetettu ja uusi indeksi 2020=100 on julkaistu ensimmäisen kerran helmikuussa 2022. Sopimusten mukaisissa indeksitarkistuksissa käytetään uutta indeksiä ja hintojen tarkistaminen tehdään Tilastokeskuksen ohjeen mukaan ns. ketjuttamalla.

Ylimääräisen indeksitarkistuksen toimintatapa vuonna 2022

Jos lisämääräraha saadaan, Savonlinnan kaupunki tulee tekemään vuonna 2022 paikallis- ja lähiliikenteen sopimuksiinsa (kaupunkialueen paikallisliikenne, Kerimäki-Savonlinna, Juvola-Savonlinna, Pellossalo-Savonlinna, Punkaharju-Savonlinna ja Savonranta-Kerimäki) poikkeuksellisesti kolme ylimääräistä indeksitarkistusta. Tarkistuksissa käytetään Pohjois-Savon Ely-keskuksen ilmoittamaa toimintatapaa. Tarkistukset tehdään kolmen kuukauden kuukausi-indeksien keskiarvioilla seuraavasti:

- huhti-, touko- ja kesäkuun maksuerät tarkistetaan tammi-, helmi- ja maaliskuun kuukausi-indeksien keskiarvolla
- heinä-, elo- ja syyskuun maksuerät tarkistetaan huhti-, touko- ja kesäkuun kuukausi-indeksien keskiarvolla

- loka-, marras- ja joulukuun maksuerät tarkistetaan heinä-, elo- ja syyskuun kuukausi-indeksin keskiarvolla

Vertailuindeksinä käytetään sopimuksessa olevaa perusindeksiä. Indeksitarkistuksissa sopimushinnat voivat laskea tai korottaa. Tarkistettavat kuukausierät maksetaan tarkistuskuukautta seuraavan kuukauden aikana sopimusehtojen mukaisesti. Kyseessä on väliaikainen menettely, joka koskee ainoastaan vuotta 2022.

1.1.2023 alkaen palataan alkuperäisiin sopimusehtojen mukaisiin indeksitarkistuksiin. Menettely ei luo liikenteenharjoittajalle oikeutta vaatia ylimääräisiä indeksitarkistuksia jatkossa.

Paikallisliikenteeseen on tulossa sähköbussit viimeistään 1.1.2023. Mikäli sähköbussit otetaan käyttöön vuoden 2022 puolella, palataan paikallisliikenteen osalta sopimuksen mukaiseen tarjoushintaan ja indeksitarkistusehtoihin.

Joukkoliikenteen valtionavustus vuodelle 2022

Logistiikkapalveluyksikön on toimitettava valtionavustusanomus huhtikuun loppuun mennessä Pohjois-Savon Ely -keskukselle. Mahdollisesta ylimääräisestä indeksitarkistuksesta johtuva kustannusten muutos on lisättävä valtionavustushakemukseen.

Asiakashinnat

Jos asiakashintoja on tarvetta muuttaa, olisi siitä tehtävä erillinen päätös. Käytössä olevat lipputuotteet ovat kertamaksut, kausiliput, arvoliput, opiskelijaliput ja mobiililiput. Kaupungin hankkima joukkoliikenne on bruttoliiikennettä, eli tulot vähennetään kaupungin maksamasta sopimushinnasta. Jos lippuhintoja nostetaan liikennöitsijöille mahdollisesti maksettavan indeksikorotuksen verran, on odotettavissa matkustamäärän väheneminen. Matkustajamäärät eivät ole palautuneet korona-aikaa edeltävälle tasolle. Mahdolliset lipunhinnan tarkistukset tulee tehdä huolellisen harkinnan ja vertailun jälkeen eri lipputuotteiden välillä. Viimeaikaiset päätökset lipputaksoissa ovat olleet pikemminkin taksoja alentavia tai mahdollistaneet kokonaan ilmaiset tai erittäin edulliset matkat valituille kohderyhmille.

Liikennepalvelulaki velvoittaa kaikkia liikenteen parissa toimivia yrittäjiä ja viranomaisia jakamaan tietoja omista palveluistaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficom:n ylläpitämässä NAP-palvelussa. Tietojen päivittämiseen NAP:iin, informaation jakamiseen ja aikataulujen laatimiseen on varattava tarpeeksi aikaa. Kesäaikatauluihin materiaalin oltava valmiina toukokuussa ja talviaikatauluihin heinäkuussa.

Lisämääräraha

Lisämäärärahaa ylimääräisiin indeksitarkistuksiin tarvitaan 111.300 € alv 0 % (sisältää sivistystoimen osuuden 9.898 €). Määrärahan tarve on arvioitu 8 %:n mukaisella korotuksella sopimushintoihin ajalle 1.4.-31.12.2022.

Sivistystoimen osuus muodostuu Juvola-Savonlinna ja Pellossalo-Savonlinna joukkoliikenteen kustannuksista, joista sivistystoimi maksaa 80 % ja tekninen toimiala 20 %. Sivistystoimen osalta mahdollinen lisämääräraha siirretään joukkoliikenteen kustannuspaikalta sivistystoimelle.

Ely -keskuksen ilmoitus indeksitarkistuksista on kokousmateriaalina luottamushenkilöiden extranetissa.

Yritysvaikutusten arviointi: Liikennöitsijät ovat kohdanneet heistä riippumattoman ennen näkemättömän nopean kustannusten nousun, jota ei ole voitu huomioida sopimuksia tehtäessä. Jos kaupunki ei seuraa ELY-keskuksen esimerkkiä indeksitarkistusten aikaistamisessa, voi edessä olla pahimmassa tapauksessa liikennöitsijöiden konkurssseja ja liikenteen loppuminen hallitsemattomalla tavalla. Joukkoliikenne on eräs

yhteiskunnan keino ilmastomuutoksen torjunnassa minkä lisäksi osa liikennöidyistä vuoroista on edellytys lakisääteisten koulukuljetusten toteuttamisessa ja työpaikkaliikenteessä.

Yritysvaikutusten arviointi

Esittelijä	Tekninen johtaja Tikkanen Kari
Päätösehdotus	Lautakunta päättää ottaa käyttöön paikallis- ja lähiliikenteen ylimääräiset indeksitarkistukset, joilla pyritään kompensoimaan kohonneita polttoainekustannuksia ja turvaamaan sopimusten mukaisen liikenteen jatkuminen häiriöttä, mikäli kaupunginvaltuusto myöntää lautakunnan esittämän määrärahan. Lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle lisämäärärahaa sopimushintojen indeksitarkistuksiin 111.300 € (alv 0 %) kustannuspaikalle 4040. Indeksitarkistuksissa noudatetaan selostusosassa määriteltyä toimintatapaa. Logistiikkapalveluyksikön vuoden 2022 talousarvion käyttötalouden määrärahoissa ei ole katetta ylimääräisiin indeksitarkistuksiin eikä katetta ole löydettävissä tässä vaiheessa toimialankaan talousarviosta.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi Toimenpiteet	Logistiikkapalvelut Kaupunginhallitus/kaupunginvaltuusto